

# Animal welfare, etológia és tartástechnológia



## Animal welfare, ethology and housing systems

Volume 2

Issue 2

Gödöllő  
2006



## Egy kis emutológia

*Szalontai Éva*

Emutenyésztők Egyesülete  
1132 Budapest Visegrádi u. 12.

### Összefoglalás

A szerző röviden bemutatja az emu néhány viselkedésformáját. Szót ejt a vérmérsékletről, tisztálkodási szokásairól, a fiatal állatok viselkedéséről, és a párzásról is.

*Kulcsszavak:* emu, szelídség, fürdés, itatás, párzás, tisztálkodás

### A little „emuthology”

#### Abstract

The author describes briefly some behavioural patterns of emu. Temperament, self-cleaning, behaviour of young animals and sexual behaviour are mentioned.

*Kulcsszavak:* emu, docility, bathing, drinking, mating, self cleaning

### Kezelhetőség, szelídség, környezetigény

Az emu barátságos, békés, szelíd, gazdájával bizalmas (*I. kép*). Kézből etethető. Öreg, gyerek könnyen elláthatja. Békés természete miatt sokan szívesebben tartják, mint más futómadarat. A szakirodalomak kiemeli, hogy a legkönnyebben szelidíthető, házasítható a futómadarak közül. Az emu tiszta madár. Gazdájának jó szomszédja, testszaga sincs. Csőrével tisztálkodik. Rendszeresen tisztogatja csőrét, tollát, s előfordul, hogy társai tollazatát is.

Az emuk szívesen fürdenek, úsznak. Ha csak lehet, elégítsük ki fürdőigényüket! Vannak farmerek – Magyarországon is –, akik fürdőmedencét készítenek, illetve helyeznek a kifutóba az emuk számára. Kerti permetezővel, slaggal is megnedvesíthetjük nagy melegben a vizet kedvelő emukat. Az ausztrál bennszülöttek elbeszélései szerint: ha az emukat követték, biztosan találtak vizet a nagy szárazságok idején is. Az emuk az ivóvíz hőmérsékletére kényesek. A saját hőmérsékletüknél melegebb vizet nem isszák meg. Az etető és itató edényeket hátmagasságban kell elhelyezni, hogy az emuk bele ne lépjenek.

### ***1.kép: Az emu könnyen megközelíthető***



*Picture 1: Emus are easy to approach.*

### **Párási viselkedés, ivarmeghatározás**

Az emuk ivarának megkülönböztetése nem egyszerű feladat. Nagy gyakorlattal is nehéz megállapítani, hogy melyik a hím, illetve nőstényivarú madár. A párási időszakban a hímek nyakán is, a nőstények nyakán is felmered a tollazat, s mindketten egyformán peckesen járnak. Az idősebb nőstényemu kisebb lebernyeges bőgyével könnyen összetéveszthető a hímemuval. Ugyanakkor az a hím, amelynek a mellén dúsabb, hosszabb a tollazat, még gyakorlott szemmel is nősténynek nézhető. Az ausztrál kutatók szerint: a nőstény emuk valamivel nagyobbak a hímeknél és a csupasz nyakbőrük és a fejbőrük kéklőbb. Ma már mód van hazánkban is (KÁTKI Gödöllő) a DNS alapú ivarmeghatározás rutinszerű kivitelezésére.

A párási időszak bekövetkeztével magatartásbeli változások figyelhetők meg a madarakon. A hím emu rendkívül barátságossá válik minden általa látott kétlábú iránt, beleértve az embereket is. Azt a szokását, hogy követni kezd mindenkit aki belép a ketrecébe, nem szabad agresszióknak értelmeznünk. A kakas csak udvarol és erről meggyőződhetünk, ha akkor, amikor közeledik hozzánk, megdörzsöljük a nyakát. Ez a stimuláció általában arra készíti, hogy párási testhelyzetbe üljön. Előfordulhat, hogy megkísérel csípni, de ez is csak a vonzódás jele, hogy a nőstény nyakát is csipkedi, hogy rávegye a páráásra.



Ha a nyakán lévő tollzatát büszkén mutogatva páváskodik, az a hímnél is és a nősténynél is azt jelzi, hogy készen áll a párzásra. A párzást a kakas a tyúk figyelmének felkeltésével vezeti be. A közelítés leggyakoribb formája a keringőző mozgás. A körbejárt tojó a földre fekszik, farát megemeli. A kakas hátulsó fartájékának erőteljes mozdításával bevezeti phallusát a tojó nemi szervébe, majd némi farmozgás után lemászik róla.

Párzás idején a hím emu barátságosabb, mint a tojó és jóval többet rőfög, mint máskor. Ezek a hangok főleg a kora reggeli és az esti órákban hallhatók, és ilyenkor kerül sor rendszerint a párzásra is. A tojók a fiatal kakasokat előnyben részesítik az idősebbekkel szemben. A párok az egybekelés után összetartanak. Ha kiválasztották egymást, utána együtt mozognak, táplálkoznak, alszanak.

A kis emucsibék kedvesek, játékosak: főleg etetés után vidáman ugrálnak, körbe futkosnak, kergetőznek, hemperegnek. Meg tudják magukat szerettetni. Mulatságosak. Sok örömet szereznek gazdájuknak. A csillogó, mozgó tárgyak mind kíváncsiságot keltenek bennük. Mindenbe belecsípnek, ez genetikai szükségletük. Hogy ne unatkozzanak, csillogó tárgyakat, csörgőket helyezhetünk el közelükben. Egy idő után – kisebb létszámnál – nevükre is hallgatnak. Figyelnek a zenére. Tizenkét hónapos korban a csibék abbahagyják a csiripelő, füttyülő hangot. E helyett a nősténytől is először rőfögést hallunk, amely később mélyebb, doboló hanggá változik. Olyan hang ez, mint az ausztrál bennszülöttek törzsi fűvós hangszerének (didzseridu) a hangja. A hím emu rőfögő hangot hallat. Ha több emu van együtt, nehéz megmondanunk, melyikük dobol, melyikük rőfög.